

μελαγχολίας, σύντριψον τὰς ἀλύσεις τοῦ πόνου καὶ γέλα ᾧ εὐνοομένη τῆς Εὐτυχίας, τῆς Ἀγάπης ἐρασμία σύντροφος, τῶν τερπνῶν ὀνείρων γόησσα φίλη. Τὰ ἄνθη τῆς εὐδαιμονίας σὲ στέφουσι, τοῦ κάλλους ἢ γλυκεῖα χάρις σὲ συντηρεῖ, τοῦ ὀνείρου τὸ θέλητρον σὲ βαυκαλίζει. Γέλα λοιπόν! Εἰς τὴν ζωὴν εὐτυχεῖς οἱ δυνάμενοι νὰ γελοῦν. Ποῦ ἀλλοῦ θὰ γελάσῃ κανεὶς παρὰ εἰς τὴν γῆν!

Καὶ βλέπω ὅλας αὐτὰς τὰς καλλονὰς καὶ κάμνω μίαν σκέψιν. Τί θὰ ἦτο ὁ κόσμος ἂν ἔλειπαν αὐταί. Καὶ θαυμάζω τὴν σοφίαν τοῦ Δημιουργοῦ καὶ τονίζω ὕμνον εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἣν ὀφείλομεν ἐν τοιοῦτον καλλιτέχνημα καὶ καλῶ τοὺς ἀναγνώστας τῆς «**Ποικίλης Στοᾶς**» εἰς ἐν βωβὸν προσκύνημα πρὸ τοῦ αἰωνίου, τοῦ ἀθανάτου **Κάλλους!**

27 Νοεμβρίου 1900

Ο ΦΥΛΑΞ ΤΟΥ ΚΗΠΟΥ

Εταν ὁ γέρον ἀπόμαχος προσελήφθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κήπου ὡς φύλαξ, ὁ ἰδιοκτῆτης, ἄνθρωπος σοβαρὸς τὴν ὄψιν καὶ χαλύβδινος τὰ αἰσθήματα, τοῦ εἶπε:

— Πρόσεξε καλά! Εἰς τὸ περιβόλι μου δὲν θέλω νὰ μπαίνουν ἔξενοι ἄνθρωποι· δὲν θέλω νὰ μοῦ ταραττή κανεὶς τὴν ἡσυχία.

Καὶ ἔκαμεν ἐν κίνημα, τὸ ὁποῖον ἐνέφαινεν ὅτι ἐὰν δὲν ἐτηρεῖτο ἢ διαταγῇ του, ἄσχημα θὰ τὴν εἶχε ὁ γέρων-Θύμιος.

Ἡ ἀπειλὴ αὕτη τῶρα μόλις, ἔπειτα ἀπὸ τρεῖς μῆνας, ἀνησύχησε τὸν γέροντα ἀπμόσυχον. Τόσον καιρὸν κανεὶς δὲν τοῦ ἐτάραξε τὴν ἡσυχίαν. Ἐπὶ τρεῖς μῆνας αἱ πάροδοι τοῦ κήπου ἐδέχοντο μόνον τοῦ κηπουροῦ τὰς σταγόνας.

Τὰ ἄνθη μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα ἐρωτοτρόπου ἀκίνητα εἰς τὰς φιλοπαίγμονας ἰδιοτροπίας τοῦ ἡλίου, κρυπτομένου ὀπισθεν τῶν ὑψηλῶν ὀνείρων καὶ οἱ ἄνεμοι ἐφλυάρου, ἐνῶ ὁ γέρον ἀπόμαχος πλησίον τοῦ λευκοῦ φυλακείου του, μὲ παρθένον τὴν χιόνα τῶν ἐτῶν ἐκάθητο ἡσυχᾶ, καπνίζων κἀνὲν σιγάρον ἢ προσβλέπων εἰς τὴν κίνησιν τῆς ὁδοῦ, ἥτις ἀπετέλει τὸν περὶπατον τῆς ἀνωτέρας κοινωνίας.

Καὶ θὰ ἐπερνοῦσε πολλοὺς μῆνας ἀκόμη οὕτω, ἐὰν μίαν ἐσπέραν τῆς ἀνοίξεως δὲν ἔβλεπε μίαν ἀπαλὴν σιλουέταν διαγραφομένην εἰς τὸ βάθος μιᾶς ἀναδενδράδος: Εἶδε πτυχὰς μιᾶς ἐσθῆτος, εἶδε μίαν σκιὰν ἐπιμήκη, ἐλαφράν, χαρίεσαν, ἀλλάσσοσαν σχῆμα ἀνά μέσον τῶν φύλλων καὶ τῆς δροσολούμου παρόδου. Ἦκουσε εἶτα ψίθυρον ὅμοιον μὲ τὸν ψίθυρον τῶν φύλλων κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἡ γεροντικὴ του ἀκοὴ τὸν ἠπάτα.

Καμία ἀηδών θά ἐπέταξε ἐκεῖ πλησίον, κάνεν ἔντομον θά εἶχε ἐξέλθῃ τῆς κρύπτῃς του. Καί ὅμως μέ ὄλα του τὰ χρόνια ὁ γέρω-Θύμιος δὲν ἠπατήθη. Δὲν ἦτο ἄσμα πτηνοῦ, ἦτο στεναγμός χειλέων ἀνθρώπου· δὲν ἦτο φάντασμα, ἦτο γυναικεῖον φόρεμα ἢ σκιά ἐκείνη καί σιγά - σιγά ἐπροχώρησε πρὸς τὸ βάθος τοῦ μεγάλου κήπου στηρίζων τὸ σῶμα ἐπὶ τῆς ράβδου. Ἔπειτα ἀπὸ μερικά βήματα, μόλις ἔστρεψε δεξιὰ, εἶδε τὴν δεκαεξαετίδα κόρην τοῦ γείτονος, πτωχοῦ ἀλλ' ἐντίμου ἐργάτου, κατοικοῦντος ὀπισθεν τοῦ κήπου,

ἀτημέλητον, μέ μίαν λεπτοτάτην λευκὴν ἐσθῆτα, ἥτις ἄφηνε ὄλον τὸν πλοῦτον τοῦ σώματος νὰ διαγράφεται ἁρμονικός. Καί τὴν εἶδε νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτόν, ἀφοῦ ἀνεκαλύφθη πλέον τὸ κρυσφύγετον καί νὰ πίπτῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του τὰς ψυχράς καί νὰ ψαύῃ διὰ τῶν χειρῶν τὰς πολιὰς του τρίχας καί νὰ τὸν παρακαλῇ νὰ τὴν ἀφήσῃ ἐκεῖ, νὰ μὴ μαρτυρήσῃ τίποτε ἀπὸ ὅσα εἶδε, διότι ἡ ἀγάπη τὴν εἶχε κάμη τρελλὴν καί τὸ παραμικρὸν θά τὴν ἐφόνευε. Καί ταχύτατα τοῦ ἀφηγήθη ὄλην τὴν πολυκύμαντον ἐρωτικὴν τῆς ἱστορίαν, ὄλα τὰ μαρτύρια, ὄλην τὴν φλόγα, ἥτις κατέκαιε τὰ στήθη της. Καί εἶδε μίαν θανάσιμον ὠχρότητα εἰς τὰ χεῖλη της τὰ τρέμοντα, καί εἰς τὰ μάτια της τὰ ὑγρά, καί εἰς τὰς χεῖράς της τὰς ἱκετευτικάς. Καί εἶδε τὰ δένδρα νὰ πλέκουν χαριτωμένον στέφανον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της καί τὰ ἄνθη νὰ ἀκουμβοῦν μέ στοργὴν ἐπάνω εἰς τὸ φόρεμά της καί ἕνας βόμβος παράδοξος νὰ τὴν περιστοιχίζῃ. Ὁχι! Δὲν ὠνειρεύετο ὁ γέρω Θύμιος. Ἦτο ἐκείνη, ναί, ἡ κόρη τοῦ γέρω-Μανώλη τοῦ συνομιλήκου γείτονος, τοῦ τιμοῦ ἐργάτου, καί ἦτο ἐκεῖ διὰ νὰ προδώσῃ ἴσως τὴν ἱερότητα τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας Ἦτο ἐκεῖ, παρά τὴν θέλησιν βέβαια τοῦ πατρὸς της καί ὁ γέρω ἀπόμαχος ἐσέκφη ἕαν εἶχε καί αὐτὸς κόρην τοιαύτην, τί θά ἔπραττε. Καί ἐνῶ εἰς τὰς ἀρχὰς ἐφάνη μαλασσόμενος, αἰφνης προσέλαβον οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀγρίαν λάμψιν καί ἐπέτιμησε τὴν κόρην. Καί ἐκείνη λαβούσα νέας δυνάμεις ἀπὸ τὴν καταδρομὴν καί τὴν ἀποτυχίαν, μέ φλογερὰς λέξεις ἐλύγισε καί πάλιν τὴν σκληρότητά του:

— Μὴ μοῦ λὲς τὰ σκληρὰ αὐτὰ λόγια, ἔλεγε δακρυσμένη, διότι αὐτὸς ἐδῶ ὁ τόπος ποῦ μόνον γιὰ τὸν ἔρωτα ἐπλάσθηκε. Ζητᾶς νὰ γίνῃ ὁ τάφος μου. Μία φορὰ γέρω Θύμιε, ἀγαπαιὲς κανεῖς. Σκέψου καί τὰ δικά σου παλιὰ χρόνια

καί μὴ μοῦ κάμῃς κακό. Ἄφῃσέ με νὰ κλάψω ἐδῶ τὴν δυστυχίαν μου, μὴ νάχη...

Τοῦ ἔπιασε τὰ χεῖρια καί ἐρρίφθη ἐπάνω του. Ἄνετριχίασε ὁ γέρω Θύμιος καί χωρὶς νὰ θέλῃ, ἐνθυμήθη τὸ παρελθόν: Τοῦ ἐφάνη ὅτι εἶδε τὴν παλιὰ του ἐρωμένη—ὁ Θεὸς ν' ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν της—ἔτσι καί ἐκείνη,— εἰς μιά παράμερῃ θέσι ἐνὸς δάσους νὰ τοῦ πιάνῃ τὰ χεῖρια—καί ἐκείνης ἦσαν ἐπίσης θερμιά—καί μέ τὴν αὐτὴν ὀρμὴν νὰ πίπτῃ ἐπάνω του.

Ἐσκοτίσθη ὁ νοῦς του καί δὲν εἰμποροῦσε νὰ εἰπῇ λέξιν.

Ἐκείνη τὸν εἶδε σιωπῶντα καὶ ἐδιπλασίασε τὰς παρακλήσεις.
— Σῦρε στὸ σπητι σου νὰ εὕρης ἡσυχία, ἀπὸ τῆ τρικυμία ποῦ σὲ δέρνει.
Σῦρε, παιδί μου, τῆς εἶπε.

Καὶ ἐκείνη ἀπεμακρύνθη σιγά-σιγά ὡς νὰ ἀπεμακρύνετο ἀπὸ κἀνενα τά-
φον προσφιλοῦς καὶ ἔφυγε συγχρόνως κ' ἐκεῖνος μὲ τὰ μάτια ὑγρά.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν διέκρινε ὁ γέρω-Θύμιος πάλιν εἰς μίαν ἄκραν τοῦ κή-
που μίαν σκιάν. Ὁ ἥλιος δὲν ἐκυριάρχει πλέον. Ἡ ἀτμόσφαιρα τεφρά, χλια-
ρά, προεκάλει φθινοπωρινὰς ἐκατάσεις. Τὰ
φύλλα ἐβυθίζοντο δλονὲν εἰς τὸ σκίοφως. Τὰ
πτηνὰ βωβὰ ἐπὶ τῶν κλάδων. Ὅλιγα σύννεφα
ἤωρουντο ὑπὲρ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὑμηττοῦ.

Ὁ γέρω-Θύμιος ἐπροχώρησε σιγανὰ πρὸς
τὴν σκιάν. Ἄλλ' ὅταν ἐπλησίασε, διέκρινε
πλησίον αὐτῆς μίαν ἄλλην σκιάν, ἐπιβλητικω-
τέραν, ἢ ὅποια συνεχέετο μὲ τὴν πρώτην. Ἦτο
ἐκεῖ καὶ πάλιν ἐκείνη εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν, ὑπὸ
ἓνα πυκνὸν θόλον ἐξ ἀναδενδράδων, ἀνάμεσα
εἰς δύο γηραιούς κορμούς, ἢ κόρη τοῦ γείτο-
νός του μὲ ἓνα ἐφηβον, κηπουρὸν τοῦ συνεχο-
μένου κήπου, καὶ ὠμίλουν περιπαθέστατα, καὶ
ἔκλυτον ὁ εἰς εἰς τοὺς ὤμους τοῦ ἄλλου καὶ
τὶς εἶδε τίνα ἐπλαττον γλυκύτατα ὄνειρα μέλ-
λοντος.

Δὲν εἶπε τίποτε. Ἐσκέφθη ὅτι θὰ ἦτο ἱερο-
συλία νὰ ταραξῆ μίαν τοιαύτην ἁρμονίαν. Καὶ
ἐπῆγε ἡσυχά—ἡσυχά νὰ κοιμηθῆ.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν κράζει ὁ κύριος τοῦ κή-
που τὸν γέρω-Θύμιο.

Ἦτο φοβερὰ ὠργισμένος.

— Στὸ περιόλι μου, τοῦ λέγει, ἐκεῖ κάποιοι
ἦσαν χθὲς τὸ βράδυ. Δὲν τῶξερές τάχα καὶ δι'
αὐτὸ δὲν μοῦ ἀνέφερες τίποτε;

Ὁ γέρον ἐμεινεν ἐνεός. Οἱ ἐρασταὶ εἶχον
ἐννοηθῆ. Ἴσως ἐὰν τὸ διεμφισθῆται, ἐσώζετο
ἀλλὰ πῶς νὰ ψευσθῆ αὐτός, ὁ ὁποῖος καθ' ὄ-
λην του τὴν ζωὴν, εἰς τὸ στράτευμα καὶ κατ'
οἶκον, ἦτο τύπος εὐσυνειδησίας;

Διέξοδος δὲν ὑπῆρχε. Καὶ παρά τὴν ἡλικίαν
του, ἀναλαμπάνων αἰφνης νέας δυνάμεις, διεκή-
ρυξεν ὅτι πράγματι τοὺς εἶδε καὶ ὅτι τοὺς ἀφῆκεν
ἀνενοχλήτους.

— Παρήκουσες τὴν διαταγὴν μου. Μόνον
διὰ νὰ ἐμποδίζης τὴν εἰσοδὸν σ' ἐχῶ καὶ σὺ
κλείνης τὰ μάτια:

— Τὰ κλείνω, ὅπως πρέπει καὶ σεῖς νὰ τὰ
κλείσετε, ἂν ἔχετε καρδιά. Ἀμαρτάνει ἐκεῖνος
ποῦ χωρίζει ἀγαπημένες ψυχές. Τοὺς εἶδα· καὶ ἀπὸ
ἐκείνη τῆ στιγμῆ αἰ-
σθάνομαι χαρά, ποῦ δὲν ἐτάραξα μιά γαλήνη
θεϊκή, δὲν ἐχώρισα δυὸ ψυ-
χὰς τόσο ὅμοιες... Ναί, τοὺς εἶδα...

Ὁ ἰδιοκτήτης, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν σοβαρὰν ὄψιν καὶ τὰ
χαλύβδινα αἰσθη-
ματα, εἶπεν εἰς τὸν γέρω-Θύμιο, κατακόκκινος
ἀπὸ τὸν θυμὸν του, νὰ φύγῃ
ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν του, προσθέτων:

— Ψυχικὰ ἐγὼ δὲν κάνω.

Τὸ ἴδιο βράδυ ἐπῆρε τὰ ὀλίγα πράγματά του ὁ γέρω-Θύμιος καὶ ἔφυγεν

από τὸ σπῆτι. Ἀπεχαιρέτισε τὸν κήπον καὶ ἐπῆγε διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τὸ μέρος, ἔνθα συνητῶντο οἱ δύο ἔρασταί.

Τοῦ ἐφάνη ἔρημον τὸ μέρος, μελαγχολικόν. Ἐλείπαν ἐκεῖνοι, εἶχον ἀφαισθηθεῖ αἱ δύο ἕμοιοι ὑπόλευκοι σκιαί· πένθος ἐσκέπασε τὴν ἀσπίλον ψυχὴν του. Ἐσυλλογίσθη τότε πόσον ἐλκυστικός, ἀκαταγώνιστος εἶναι ὁ μαγνήτης τῆς Ἀγάπης καὶ πόσον ἀδικοὶ εἶναι οἱ ἄνθρωποι μὲ τὸν ἐγωισμόν των. Καὶ στηριζόμενος πάντοτε εἰς τὴν κυρτὴν του ράβδον ἐπροχώρησε διὰ νὰ φύγῃ, ὅταν βλέπῃ ἔξαφνα νὰ ξεμυτίζη, μισοσκεπασμένον ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν θάμνων, ἓν μανδῆλι κεντητόν, μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἔραστοῦ.

Θὰ τοὺς ἔπεσε εἰς κανένα ἐναγκαλισμόν! Ἦτο βέβαια δῶρον τῆς· τὰ χέρια τῆς τὸ εἶχαν κεντήσῃ, τὰ χέρια ποῦ ἠσθάνθη πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τόσῳ θερμὰ εἰς τὰς παγωμένας καὶ ρικνὰς παλάμιας του· μὲ πόσον κόπον, μὲ πόσον τρυφερότητα καὶ ὑπομονὴν θὰ τὸ ἐκέντησε, πόσα δάκρυα ἴσως τὸ ἐκόσμησαν!

Καὶ ἔκυψε καὶ τὸ ἐπῆρε.

Τὸ ἐκύτταξε μὲ στοργὴν καὶ τὸ ἐφύλαξε μὲ βίαν εἰς τοὺς γεροντικούς του κόλπους. Δὲν τὸ ἀφήκεν ἐκεῖ, ὄχι τόσο διότι θὰ ἐπιστοποίει ἢ ἀνεύρεσις του τὸ κρυφύγετον, ἀλλὰ διότι ἤθελε φεύγων ἐκεῖθεν διὰ παντός, νὰ ἔχη μίαν ἀνάμνησιν. Τὸ ἐφίλησε μὲ ὄσσην λαχτάραν ἐφιλοῦσε τὴν ἐρωμένην τῶν παλαιῶν του χρόνων. Εἰς τὰς τελευταίας του ἡμέρας—διότι ἦτο πολὺ γέρον—καὶ εἰς τὴν πτώχειά του, διότι ἦτο πολὺ πτωχός—ἤθελε νὰ ἔχη μίαν ἀκτίνα ἀναμνήσεως ἀγάπης—ἔστω καὶ ἀγάπης ἄλλων—νὰ τὸν φωτίζη παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ τάφου.

.....

Δὲν εἶχον παρέλθῃ δέκα ἡμέραι καὶ μίαν συνεφώδη πρωΐαν, ἐπὶ τῆς νεκροφόρου τοῦ νοσοκομείου, ὠδηγεῖτο γρήγορα-γρήγορα εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῶν πτωχῶν εἰς νεκρὸς γέροντος.

Ἐπὶ τοῦ στήθους, μὲχρι τοῦ ὁποῦ ἐφθάναν αἱ πολιαὶ τρίχες ἦτο ἀπλωμένος ἓν μανδῆλι. Τὸ κεντητόν μανδῆλι τοῦ κήπου.

Ἀπέθανεν ὁ γέρων-Θύμιος ἀπὸ μαρασμόν. Ἡ πείνα, ὁ σκαιὸς τρόπος τοῦ κυρίου του, ἢ ἀμφιβολία περὶ τῆς τύχης τῶν ἀνακαλυφθέντων ἔραστῶν, τὸν εἶχαν καταβάλῃ.

Ἐσπευδεν ἢ νεκροφόρος πρὸς τὸ νεκροταφεῖον, ἰσχυρῶς ταλαντευομένη. Καὶ ἐταλαντεύετο συγχρόνως ὑψηλά, παρὰ τὸν ἀμαξηλάτην, ὁ σταυρός, εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς ἀγιοῦ παιδος.

Καὶ ἐνῶ διήρχετο ἢ νεκροφόρος, ἀπεκαλύπτοντο μὲ τὴν συνήθη ἀδιαφορίαν οἱ ὀλίγοι διαβάται τῆς ὁδοῦ. Ἄλλ' ἐὰν ἐγνώριζαν ποῖος ἦτο ὁ νεκρὸς καὶ διατὶ ἀπέθανεν, ὦ, βεβαίως θὰ ἀπεκαλύπτοντο μὲ περισσότερον σεβασμόν καὶ μὲ βαθυτέραν συγκίνησιν.

(Δεκέμβριος 1900)

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

